

LANDINFO
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Serbia

Reise-, ID- og sivilstatusdokumenter

2. desember 2024

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

Two different types of ordinary passports are issued in Serbia. Red biometric passports are issued to Serbian citizens living in Serbia and are visa-free for travelling to the Schengen Area countries. Red biometric passports are issued to Serbian citizens with permanent residence in Kosovo from *Srbije Koordinaciona Uprava* in Belgrade. These passports were until summer 2024, not visa-free for travelling to the Schengen Area countries. Biometric passports were introduced in 2008 and comply with international standards.

Serbian citizens over the age of 16 must be in possession of a national identity card, the *lična karta*, which is issued upon presentation of a valid birth certificate and a citizen certificate.

Local police stations issue travel documents and ID cards.

Civil data (births, marriages, and deaths) are registered by local civil registry offices, sorted under the Ministry of Public Administration and Local Self-Government, centralised collected and from 2017 made electronically available from a government portal.

Centralised registers and the electronic portal have strengthened document security.

Sammendrag

Serbiske myndigheter utsteder to typer ordinære pass. Røde biometriske pass utstedes til serbiske borgere bosatt i Serbia og er visumfrie for innreise til Schengen-landene. Røde biometriske pass utstedes også til serbiske borgere med permanent bostedsadresse i Kosovo, men disse utstedes av Koordineringsdirektoratet i Beograd, *Srbije Koordinaciona Uprava*. Disse passene var frem til sommeren 2024 ikke visumfrie for innreise til Schengen-landene. Biometriske pass ble innført i 2008, og oppfyller internasjonale krav til sikkerhet.

Serbiske borgere over 16 år skal være i besittelse av nasjonalt ID-kort, *lična karta*, som utstedes på bakgrunn av gyldig fødselsattest og statsborgerskapsattest.

Lokale politistasjoner utsteder reisedokumenter og ID-kort.

Personopplysninger (fødsel, ekteskap og dødsfall) registreres ved lokale sivilstatuskontorer underlagt Ministry of Public Administration and Local Self-Government, og samles i et sentralt register. Fra 2017 er personopplysningene elektronisk tilgjengelig gjennom en offentlig portal.

Opprettelsen av sentrale registre og den elektroniske portalen har bidratt til å styrke dokumentsikkerheten.

Innhold

1 Innledning	6
2 Reisedokumenter	6
2.1 Pass	6
2.1.1 Utstedelse av pass i utlandet	8
2.1.2 Midlertidige pass/nødpass	9
2.1.3 Pass til personer hjemmehørende i Kosovo	9
3 Nasjonalt ID-kort	11
3.1 Utstedelse av serbiske ID-kort til personer hjemmehørende i Kosovo	12
4 Sivilstatusregistrering og sivilstatusdokumenter	13
4.1 Elektronisk register og eUprava	13
4.2 Fødselsregistrering og fødselsattest (<i>Izvod iz matične knjige rođenih</i>)	13
4.3 Ekteskapsattest (<i>Izvod iz matične knjige venčanih</i>)	14
4.4 Dødsattest (<i>Izvod iz matične knjige umrlih</i>)	14
4.5 Statsborgerskap og statsborgerskapsattest	14
4.6 Skilsmisse	14
4.7 Sivilstatuskontor for personer hjemmehørende i Kosovo	14
5 Etterregistrering og hindringer for registrering av fødsel	15
6 Korrupsjon	16
6.1 Falske dokumenter	17
7 Referanser	18

1 Innledning

Temanotatet beskriver kort grunnleggende regler og prosedyrer for utstedelse av reisedokumenter og ID-kort samt opplysninger om registreringsrutiner for sivilstatus- /underlagsdokumenter. Noe informasjon særskilt for personer hjemmehørende i Kosovo, gis også. Videre omtales kort forhold knyttet til sen-/etterregistrering av fødsler, korrupsjon generelt og ved dokumentutstedelse spesielt.

Notatet er en oppdatert og omarbeidet versjon av et notat fra 2018.

Notatet baserer seg i all hovedsak på åpent tilgjengelige kilder, som aktuelle lover og forskrifter, informasjon fra serbiske myndigheter og medieoppslag. Den serbiske NGO-en Praxis er også en sentral kilde.¹ Informasjon er videre innhentet fra Serbias ambassade i Oslo. Temaet som behandles, er omfattende, og notatet gir ingen uttømmende redegjørelse. Mer utfyllende informasjon kan finnes ved å konsultere referanselisten.

Utstedelse og besittelse av ID og persondokumenter er regulert ved lov, som loven om registerbøker (Law on official record books 2009), loven om reisedokumenter (Law on travel documents 2007), loven om ID-kort (Law on identity card 2006) og statsborgerskapsloven (Law on citizenship of the Republic of Serbia 2004).

Informasjon på serbisk som noen av lovtekstene og senere lovendringer, er lest i et oversettelsesprogram.

2 Reisedokumenter

Opplysninger og dokumentasjon knyttet til reisedokumenter, er innlagt i et eget register underlagt Innenriksdepartementet. Utlevering av opplysninger fra registeret er regulert ved lov (Law on travel documents 2007, art. 45-49).

2.1 Pass

Serbia innførte biometriske pass sommeren 2008 (FoNet 2008). De tidligere blå jugoslaviske passene var gyldige i Serbia til og med desember 2011 (PaperToTravel u.å.).²

---

¹ Praxis yter gratis juridisk bistand, og har gjennom flere år bistått med å fremskaffe nødvendige offentlige dokumenter (Praxis u.å.).

² Slike pass kunne ha en gyldighetsdato utover desember 2011, men passene i seg selv var ikke lenger gyldige etter dette tidspunktet.

Utstedelse og bruk av reisedokumenter i Serbia reguleres av loven om reisedokumenter av 2007. Utstedelse av serbiske pass for personer med serbisk statsborgerskap og som er permanent bostedsregistrert i Kosovo, men ikke midlertidig bostedsregistrert i Serbia, reguleres både av loven om reisedokumenter av 2007 og *Instruction for the Procedure of Determining the Fulfilment of Prescribed Conditions for Issuance of Passports to Persons from the Territory of the Autonomous Province of Kosovo and Metohija* (2009). Mer informasjon om utstedelse av disse passene følger i punkt 2.1.3.

Søknad om reisedokument/pass, også for barn, må leveres ved personlig fremmøte. Dersom søker er under myndighetsalder eller juridisk umyndiggjort, kan søknad fremmes av en forelder med skriftlig samtykke fra den andre forelderen eller autorisert verge på vegne av søkeren. Samtykke kan gis elektronisk (Law on travel documents 2007, art. 27 og 29.1; Serbias utenriksdepartement u.å.).

Samtykke må gis også om den andre forelderen ikke er serbisk borger (Serbias utenriksdepartement u.å.). Unntak fra skriftlig samtykke gjelder om:

- Den andre forelderen er forsvunnet.
- Den andre forelderen bor på ukjent sted.
- Den andre forelderen er død.
- Det foreligger rettslige eller fysiske hindringer som gjør at den andre forelderen ikke kan utøve foreldremyndighet.
- En domstol har tildelt en av foreldrene foreldreretten alene, eller en domstol har sanksjonert at passutstedelse ikke er betinget av samtykke fra den andre forelderen (Law on travel documents 2007, art. 29.2).

Følgende dokumentasjon må legges ved søknaden om pass (Law on travel documents 2007, art. 30):

- ID-kort eller annet dokument som bekrefter identitet³
- Statsborgerskapsbevis (ved førstegangssøknad)
- Ved behov: annen offentlig dokumentasjon som bekrefter opplysninger gitt i søknaden
- Eventuelt tidligere pass

Serbias utenriksdepartement (u.å.) nevner at fødselsattesten innhentes om ikke søkeren uttrykkelig oppgir at vedkommende vil innhente den personlig.

---

³ Serbias ambassade i Washington (u.å.) nevner følgende eksempler på annen dokumentasjon: det blå passet fra det tidligere Jugoslavia, førerkort, (eller aktuelt for USA; identitetsdokumenter fra USA; pass, førerkort eller «green card»).

Statsborgerskapsbeviset som kreves ved førstegangsutstedelse av biometrisk pass, må ikke være eldre enn ett år (Serbias ambassade i Washington u.å.).

I tillegg til ordinært pass utstedes diplomatpass, tjenstepass og midlertidig reisedokument. Innenriksdepartementet (Ministarvsto unutrašnjih poslova (MUP)), ved politiet, er ansvarlig for utstedelse av ordinære pass, mens Utenriksdepartementet utsteder diplomat- og tjenstepass (Law on travel documents 2007, art. 15-17).

Reisedokument er gyldig i ti år for personer over fjorten år.⁴ Pass for barn under tre år, er gyldige i tre år, mens pass for barn mellom tre og fjorten år, er gyldige i fem år. Diplomats- og tjenstepass har også en gyldighet på fem år (Law on travel documents 2007, art. 19-20).

Ordinære pass skal utstedes innen 30 dager fra søknaden blir mottatt. En hurtigprosedyre er mulig i særlige tilfeller (Law on travel documents 2007, art. 34).

Følgende informasjon er oppgitt i passet:

- Navn
- Fødselsdato
- Fødested og land
- Kjønn
- Statsborgerskap
- Personlig ID-nummer
- Bosted (Law on travel documents 2007, art. 24).⁵

Passet må hentes personlig eller av autorisert representant for søkeren (Law on travel documents 2007, art. 32).

2.1.1 Utstedelse av pass i utlandet

Søknad om reisedokumenter/pass kan fremmes ved serbiske utenriksstasjoner, som skal utstede passet innen 60 dager fra søknaden blir mottatt (Law on travel documents 2007, art. 34).

Utenriksstasjoner kan ikke motta søknader om pass fra:

---

⁴ Under særlige omstendigheter kan gyldigheten settes til kortere enn ti år, for eksempel ved to eller flere tap av pass i løpet av fem år (Law on travel documents 2007, art. 23).

⁵ Wikipedia (2024a) har eksempel på et serbisk pass.

- Barn født i utlandet uten registrert fødsel i Serbia og uten eget personlig ID-nummer (JMBG⁶).
- Personer som har endret navn, for eksempel som følge av inngått ekteskap, og ikke har registrert navneendringen i Serbia (Serbias utenriksdepartement u.å.).

Serbias ambassade i Washington (u.å.) oppgir at de tar et gebyr for søknad om pass på 76 USD.

Serbias ambassade i Oslo (e-post oktober 2024) opplyser at serbiske borgere bosatt i Norge, ikke kan søke om pass ved ambassaden i Oslo, men ved ambassaden i København eller Stockholm. Søknaden må fremmes personlig, og passet kan hentes personlig ved Serbias ambassade i Oslo eller av en tredje person med fullmakt.

2.1.2 Midlertidige pass/nødpass

Midlertidige pass, for retur til Serbia, har en gyldighet på maksimalt 60 dager (Law on travel documents 2007, art. 21).

Serbias ambassade i Oslo utsteder midlertidige reisedokumenter til personer som har mistet, glemt eller fått passet frastjålet⁷. Søknad må fremmes personlig eller ved å sende den i rekommandert post. Søkeren må fylle ut søknadsskjema, vedlegge to fotografier og betale en konsulær avgift. Hvilke dokumenter som må vedlegges, avhenger av grunnen til søknaden. Søkeren behøver ikke hente det midlertidige reisedokumentet personlig; det kan sendes med post om ønskelig (Serbias ambassade i Oslo, e-post oktober 2024).

Nyfødte serbiske borgere kan også få utstedt midlertidige reisedokumenter for retur til Serbia (Serbias ambassade i Oslo, e-post oktober 2024).

2.1.3 Pass til personer hjemmehørende i Kosovo

Siden Serbia ikke anerkjenner Kosovo, men anser Kosovo som en del av Serbia, har serbiske myndigheter utstedt pass til borgere fra Kosovo (Rava 2013, s. 25).

⁶ Det personlige identitetsnummeret, eller personnummeret (JMBG/*Jedinstveni matični broj građana*), med 13 siffer, er et unikt nummer tildelt ved fødselen, og introdusert i 1976. Alle republikkene i det tidligere Jugoslavia brukte JMBG, som brukes fortsatt i Serbia (Wikipedia 2024b).

⁷ Dersom passet er stjålet, må den serbiske borgeren melde dette til norsk politi (Serbias ambassade i Oslo, e-post mars 2018).

Utstedelse av serbiske pass til personer med serbisk statsborgerskap og permanent bostedsregistrering i Kosovo, reguleres av loven om reisedokumenter av 2007 og tidligere nevnte instruks fra 2009.

Koordineringsdirektoratet i Beograd, Srbije Koordinaciona Uprava, har siden september 2009 vært ansvarlig for utstedelse av serbiske pass til personer med permanent bostedsregistrering i Kosovo eller med statsborgerskapssertifikat for territoriet Kosovo. Søknaden må leveres ved personlig fremmøte ved det særskilte koordineringsdirektoratet i Beograd, underlagt politiet, eller en serbisk utenriksstasjon (EU-kommisjonen 2009a, s. 5; Praxis, e-post mars 2023; Barlovac 2009). I passet utstedt av etaten, står det at utsteder er MUP R Srbije, Koordinaciona Uprava (МУП Р Србије, Координациона Управа) (Andric & Bailey 2017).

Serbiske pass utstedt av koordineringsdirektoratet, var tidligere ikke visumfrie for innreise til Schengen-landene, i motsetning til serbiske pass utstedt til personer bosatt i Serbia utenfor Kosovo (EU-kommisjonen 2009c). Særbehandlingen av personer hjemmehørende i Kosovo, var et resultat av EU-kommisjonens beslutning om at opphevelsen av visumkravet for serbiske borgere med biometriske pass, ikke omfattet personer bosatt i Kosovo (Rava 2013, s. 25).⁸ Kosovoalbanere kan reise på disse passene til land som ikke anerkjenner reisedokumenter utstedt av myndighetene i Pristina (Tanjung 2018).

Det europeiske råd (2024) besluttet i juli 2024 å fjerne visumkravet for personer med pass utstedt av koordineringsdirektoratet. Det følger av at pass utstedt av myndighetene i Kosovo, er blitt visumfrie for innreise i Schengen.

I overkant av 7000 personer hjemmehørende i Kosovo, fikk utstedt biometriske serbiske pass forut for opprettelsen av koordineringsdirektoratet. Disse passene var visumfrie for innreise til Schengen (ESI 2009, s. 3).

Tidligere ble pass til serbiske borgere hjemmehørende i Kosovo, utstedt ved de såkalte delokaliserte kontorene ved syv regionale politidirektorater i Serbia.⁹ Det var også mulig å få utstedt serbisk pass ved enkelte serbiske kontorer i serbisk-befolkede områder i Kosovo (EU-kommisjonen 2009a, s. 5; A' Mula 2009).¹⁰

Representanter for Kosovos myndigheter har uttalt at passene utstedt av koordineringsdirektoratet i Beograd, ikke anses som gyldige, og nektet i 2017

---

⁸ Koordineringsdirektoratet skal ha utstedt nesten 98 000 pass i perioden 2009-2016 (Andric & Bailey 2017). Landinfo har ikke funnet nyere og mer oppdaterte tall.

⁹ Protokoller fra opprinnelig lokale dokumentasjonssentre i Kosovo, ble i forbindelse med konflikten i 1998–1999 tatt med til Serbia av serbiske myndigheter (ESI 2009, s. 3).

¹⁰ Disse passene var kjent som «Police Directorate»-pass (Andric & Bailey 2017).

personer med slike pass inn- og utreise til Kosovo (FNs generalsekretær 2017, s. 4; Andric & Bailey 2017).¹¹

Innenriksdepartementet i Kosovo (møte i Pristina april 2023) kjente ikke til antallet borgere av Kosovo med serbiske pass. Den serbiske NGO-en Praxis (e-post mars 2023) har heller ikke informasjon om hvor mange serbiske borgere bosatt i Kosovo som har fått utstedt serbiske pass.

3 Nasjonalt ID-kort

Enhver borger eldre enn 16 år, plikter å ha et nasjonalt ID-kort (*lična karta*), mens enhver borger over ti år, har rett til ID-kort (Law on identity card 2006, art. 2-3). Serbia utsteder biometriske ID-kort.¹²

Innenriksdepartementet (Ministarstvo unutrašnjih poslova/MUP) er ansvarlig for utstedelse av ID-kort (Law on identity card 2006, art. 6). Søknad kan fremmes hos kompetent myndighet i Serbia eller ved kompetent serbisk utenriksstasjon (Law on identity card 2006, art. 10). Serbias ambassade i Oslo utsteder ikke biometriske ID-kort (Serbias ambassade i Oslo, e-post oktober 2024).

Søknad om ID-kort må fremmes personlig, for barn av en forelder med samtykke fra den andre eller av verge. ID-kort til barn over 16 år kan utstedes uten samtykke og i noen andre tilfeller (Law on identity card 2006, art. 10).

Søknad om ID-kort må opplyse om for- og etternavn, JMBG, kjønn, fødselsdato, fødested, statsborgerskap, foreldres/forelders JMBG og bostedsadresse (Law on identity card 2006, art. 13).

Offentlige ansatte kan få tilgang til data i sentrale registre for statsborgerskap, fødsel og ekteskap, for å kunne fastslå om vilkårene for ID-kort er oppfylt (Law on identity card 2006, art. 14).

Serbiske ID-kort utstedes i to versjoner, med eller uten chip med biometriske data. Borgere velger selv om de ønsker med eller uten chip. Uten chip må søkeren få utstedt nytt ID-kort ved ny bostedsadresse (Ministry of Interior Serbia u.å.).

---

¹¹ Serbiske myndigheter anser at slik praksis er i strid med avtalen om bevegelsesfrihet inngått mellom Pristina og Beograd i april 2011 (Andric & Bailey 2017).

¹² Serbia startet å utstede biometriske ID-kort i 2009 (U.S. Department of State u.å.). Tidligere ikke-biometriske ID-kort hadde en gyldighet til 31. desember 2016 (Law on identity card 2006, tillegg til art. 11). Ministry of Interior Serbia (u.å.) har eksempler på serbiske ID-kort.

ID-kortene har ti års gyldighet for personer over 16 år, og fem års gyldighet for barn mellom 10 og 16 år (Law on identity card 2006, art. 5).

ID-kortene skal utferdiges innen 15 dager (Law on identity card 2006, art. 17), og utstedes av politiet; underlagt Innenriksdepartementet (U.S. Department of State u.å.).

Opplysninger og dokumentasjon knyttet til ID-kort, oppbevares i et eget register underlagt Innenriksdepartementet, med opplysninger om ID-kortsøknader, utstedelser, annulleringer og ugyldige ID-kort (Law on identity card 2006, art. 25).

3.1 Utstedelse av serbiske ID-kort til personer hjemmehørende i Kosovo

Personer med permanent bostedsadresse i Kosovo, må søke om ID-kort ved et delokalisert kontor ved et av syv regionale politidirektorat som dekker området i Kosovo der personen er bosatt. Tabellen viser hvilket kontor som dekker hvilke områder (Praxis e-post våren 2023).¹³

Delokaliserte kontorer i Serbia	Kommuner i Kosovo som dekkes av de delokaliserte kontorene i Serbia
Niska Banja (Nis)	Pristina, Podujevë/ Podujevo, Glogoc/Glogovac, Obiliq/Obilic, Lipjan/Lipljan, Kosovo Polje/Fushë Kosovë
Kragujevac	Pejë/Peć, Istog/Istok, Klinë/Klina
Krusevac	Prizren, Rahovec/Orahovac, Suharekë/ Suva Reka, Gora
Jagodina	Djakovica, Decan/Decani
Vranje	Gjilan/Gnjilane, Viti/Vitina, Kamenicë/Kosovska Kamenica, Novobërdë/Novo Brdo
Leskovac	Uroševac/Ferizaj, Kacanik/Kacanik, Shtime/Stimlje, Štrpce/Shtëpcë
Raska	Mitrovicë/a

Praxis (e-post mars 2023) har ikke informasjon om antallet serbiske ID-kort utstedt til borgere bosatt i Kosovo. Myndighetene i Kosovo tillater ikke inn- og utreise på serbiske ID-kort utstedt av de delokaliserte kontorene, fordi disse er utstedt av det som anses som parallelle myndigheter (Prishtina Insight 2016; Jovanovic 2017; Andric & Bailey 2017; KoSSev 2022).¹⁴

¹³ Tabellen omfatter ikke samtlige kommuner i Kosovo, herunder kommunene opprettet etter 1999. Landinfo har påført albanske navn på oppgitte kommuner. Tilsvarende informasjon ble formidlet fra Praxis til Landinfo i 2012 og 2017.

¹⁴ Forbudet gjelder ikke for ID-kort utstedt av det myndighetene i Kosovo anser som ordinære serbiske myndigheter.

4 **Sivilstatusregistrering og sivilstatusdokumenter**

4.1 **Elektronisk register og eUprava**

For å forbedre rutineene for dokumenthåndtering, ble elektronisk kommunikasjon mellom de relevante statlige organene og sivilstatuskontorene introdusert samtidig som den nye loven om registerbøker ble vedtatt 18. mars 2009 (EU-kommisjonen 2009b, s. 9).

Siden 2011 har det vært mulig å få utstedt fødsels-, ekteskaps- og dødsattester fra et sentralt register uten å måtte kontakte kontoret i byen eller kommunen der fødselen, ekteskapet eller dødsfallet opprinnelig var registrert (Jovanović u.å.).

Serbia har en offentlig elektronisk portal: *eUPRAVA Portal eUprava Republike Srbije*, som er hovedkanal for kommunikasjon mellom borgerne og staten, med over 800 elektroniske tjenester (The Office for Information Technologies and eGovernment u.å.-b).

Borgerne søker om fødsels-, ekteskaps- eller dødsattester på valgt språk og format. Tilgang gis ved å registrere en bruker på den offentlige elektroniske portalen. Det må logges inn med for eksempel en mobilapp med bekreftet ID og personnummer (JMBG). Tjenesten er gratis for elektroniske dokumenter, mens man i hovedsak må betale en avgift for papirdokumenter. Dokumenter kan leveres på brukerens hjemmeadresse i rekommandert post, og skal formidles/sendes innen åtte dager. Dokumentet vil være tilgjengelig i eInbox på den offentlige elektroniske portalen. Papirdokumentets ekthet kan sjekkes ved å skanne QR-koden (eUprava.gov.rs u.å.).

4.2 **Fødselsregistrering og fødselsattest (*Izvod iz matične knjige rođenih*)**

Fødsler kan ifølge Law on official record books (2009, art. 22) meldes elektronisk, skriftlig eller muntlig. Programmet «Baby Welcome to the World» gjør det svært enkelt å registrere fødsler elektronisk. Helsevesenet legger inn data om fødsel elektronisk, foreldrene blir informert om status per SMS eller e-post og kan deretter blant annet hente ut fødselsattest og helseforsikringskort (The Office for Information Technologies and eGovernment u.å.-a).

Fødsler som skjer hjemme eller utenfor sykehus/helsestasjon, skal innen 15 dager meldes til sivilstatuskontoret av mor, far, helsearbeider eller annen person som var til stede under fødselen (Law on official record books 2009, art. 47-48).

Fullstendig oversikt over hvilke personopplysninger som registreres i forbindelse med fødsler, fremgår av Law on official record books (2009, art. 45).

4.3 Ekteskapsattest (*Izvod iz matične knjige venčanih*)

Fullstendig oversikt over hvilke personopplysninger som registreres i forbindelse med ekteskap, fremgår av Law on official record books (2009, art. 55).

4.4 Dødsattest (*Izvod iz matične knjige umrlih*)

Dødsfall skal meldes av familie, nærmeste kontaktpersoner eller omgivelser, eventuelt helsemyndighet eller annen institusjon der vedkommende døde, innen tre dager etter at dødsfallet fant sted eller ble oppdaget. Dødsfallet skal bekreftes skriftlig av helsemyndighetene eller representant for helsemyndighetene før registrering (Law on official record books 2009, art. 60-63).

Hvilke opplysninger dødsregistreringen skal inneholde, fremgår av Law on official record books (2009, art. 59).

4.5 Statsborgerskap og statsborgerskapsattest

Statsborgerskap reguleres av Law on citizenship of the Republic of Serbia (2004). Søknad om statsborgerskapsattest kan fremmes gjennom den elektroniske portalen eUPRAVA Portal e Uprava Republike Srbije (Serbias ambassade i Oslo, e-post oktober 2024).

4.6 Skilsmisse

Kopi av skilsmissevedtak er tilgjengelig fra domstolen som avgjorde saken. Kun skilsmisser avgjort i en sivil domstol, er gyldige (U.S. Department of State u.å.).

4.7 Sivilstatuskontor for personer hjemmehørende i Kosovo

De lokale sivilstatuskontorene i Kosovo ble i løpet av konflikten i 1998–1999 flyttet fra Kosovo til Serbia, og er nå lokalisert i det sørlige Serbia. Kontorene blir betegnet som delokaliserte sivilstatuskontorer.

I Law on official record books (2009, art. 6) fremkommer det hvilke by-administrasjoner lokalisert i serbiske byer, som dekker hvilke områder i Kosovo.

- the city of Niš for the city of Priština and the municipalities of Podujevo, Glogovac, Obilić, Lipljan and Kosovo Polje;
- the town of Kragujevac for the municipalities of Peć, Istok and Klina;
- the city of Kraljevo for municipalities: Kosovska Mitrovica, Srbica, Zubin Potok, Vučitrn, Zvečan and Leposavić;
- the town of Kruševac for the municipalities of Prizren, Orahovac, Suva Reka and Gora;

- the city of Jagodina for the municipalities: Đakovica and Dečani;
- Vranje city for municipalities: Gnjilane, Vitina, Kosovska Kamenica and Novo Brdo;
- the town of Leskovac for the municipalities of Uroševac, Kačanik, Štimlje and Štrpce.

I løpet av konflikten i Kosovo ble enkelte registre helt eller delvis ødelagt. Ifølge Praxis skal all registrering av fødsler, statsborgerskap, ekteskap og dødsfall være tapt eller ødelagt i Klina/Klinë, Kačanik/Kaçanik og Novo Brdo/Novobërdë kommuner, samt for bosetningen Banjica/Baicë¹⁵ i Lipljan/Lipjan kommune. Registrene i stor grad ødelagt i Prizren, Đakovica/Gjakovë, Dečane/Dečan og Kamenica/Kamenicë og flere steder i Peć/Pejë kommune. I kommunene Kosovo Polje/Fushë Kosovë og Priština/Prishtinë mangler enkelte sider. Alle registrene for Dragaš/Dragash, Suva Reka/Suharekë og Gora¹⁶ ble værende igjen i Kosovo (Praxis, Regional Centre for Minorities & CEKOR og CHRIS 2011, s. 12).

5 Etterregistrering og hindringer for registrering av fødsel

Det er fastlagte rutiner for etterregistrering og endringer i registrene for sivilstatusopplysninger. Etterregistrering av fødsler kan bare skje på grunnlag av beslutning av kompetent myndighet (Law on official record books 2009, art. 25).

Serbia har siden 2011 arbeidet aktivt for at medlemmer av marginaliserte grupper som rom, ashkaliere og egyptere, skal sikres fødselsregistrering for derigjennom å få tilgang til rettigheter og statsborgerskap (Woldenberg 2013, s. 31).

Praxis (2024, s. 11) mener at fødselsregistrering av alle barn rett etter fødsel, fortsatt ikke er sikret, og viser til at dette har betydning for tilgang til en rekke rettigheter som helse- og sosialtjenester.

Barn av mødre uten ID-dokumenter (personal documents) kan fortsatt ikke registreres umiddelbart etter fødsel. Nye rettslige prosedyrer ble i 2012 vedtatt for å sikre registrering i slike tilfeller. Takket være disse prosedyrene har et betydelig antall barn blitt fødselsregistrert. Det har dog, ifølge Praxis (2024, s. 11 - 12), vært visse problemer som lang saksbehandlingstid, krav om rettsgebyrer, separate prosedyrer for hvert familiemedlem og krav om personlige vitnemål i retten.

I 2020 besluttet Høyesterett at en rettslig prosedyre for fastsettelse av fødselsdato og -sted først kan finne sted etter at fødselsregistrering er endelig administrativt

¹⁵ I rapporten til Praxis fremstår Banjica som egen kommune. Praxis (e-post juni 2011) har overfor Landinfo bekreftet at dette er feil.

¹⁶ Gora var tidligere egen kommune, men er nå del av Dragaš/Dragash.

avslått. Praxis (2024, s. 12) skriver at beslutningen ikke er blitt fast praksis i alle domstoler, men at den har gjort det mer komplisert og medført en betydelig forlenget prosess for registrering.

Samme domstol besluttet også at personer med fødsler registrert i Kosovo i skadde eller tapte registerbøker, samt fødsler registrert av myndighetene i Republikken Kosovo, heller ikke kan starte en prosess for å fastslå fødselsdato og -sted. Praxis mener at dette både kompliserer fødselsregistrering unødvendig og strider mot gjeldende regelverk. Noen domstoler avviser slike saker, men siden 2021 har dette blitt praksis i et økende antall domstoler (Praxis 2024, s. 12-13).

Praxis (2024, s. 13-14) trekker også frem problemer knyttet til prosedyrer for fastsetting av navn. Dette gjelder tilfellene der foreldrene etter 30 dager ikke har bestemt navn, ofte knyttet til at barnets mor ikke har ID-dokumenter. Alle barn har rett til et navn etter fødsel, og det er blitt gitt en instruks til de sosiale velferdssentrene (SWC) om at prosedyren for å fastsette et barns navn må gjennomføres selv om barnets mor ikke har ID-dokumenter (personal documents). Likevel har noen SWC nektet å gjennomføre prosedyren i disse tilfellene. Det skal også være eksempler på at noen endelige vedtak fra SWC ikke er blitt implementert i fødselsregisteret.

Det er også utfordringer med fødselsregistrering av barn født i utlandet knyttet til for eksempel korrekt dokumentasjon fra utlandet eller kostnader med oversettelser (Praxis 2024, s. 14).

Problemer med fødselsregistrering medfører at det ikke er mulig å utøve retten til statsborgerskap (Praxis 2024, s. 16).

6 Korrupsjon

Serbia ble for 2023 vurdert som nummer 104 av 180 land på Transparency Internationals (TI) liste over land rangert etter korrupsjonsnivå, der nummer én er minst korrupt. En vel så viktig indikator på korrupsjonsnivå er TIs korrupsjonsindeks (Corruption Perception Index/CPI), som bedømmer land på en skala fra 0 (svært korrupt) til 100 (svært ren). En CPI på lavere enn 50 indikerer et alvorlig korrupsjonsproblem. Serbia skåret 36 på indeksen i 2023, mens skåren for de foregående årene har gått ned fra 42 i 2016 (Transparency International 2024).

Drøyt 40 prosent av de spurte i en undersøkelse gjennomført i september 2023, anså at korrupsjon alltid vil eksistere i Serbia, og mente at de fleste offentlige ansatte deltar i korrupsjonen. Dommere, anklagere og politikere blir ansett som mest korrupte (SELDI 2024).

Landinfo er ikke kjent med opplysninger som tilsier at bestikkelser eller andre former for korrupsjon, er utbredt i tilknytning til selve registreringen av fødsler, ekteskap eller dødsfall, eller ved innrapportering av data til registre. Dersom man ønsker å få utstedt ekte dokumenter med korrekte opplysninger, og kan akseptere en sedvanlig behandlingstid, er insentivet for korrupsjon lavt: De offentlige registreringskontorene er lett tilgjengelige, og det er etablert oversiktlige registrerings- og søknadsprosedyrer samt fastlagte behandlingstider. Opprettelsen av sentrale elektroniske registre bidrar også til at mulighetene for korrupsjon er redusert. Den offentlige elektroniske portalen bidrar ytterligere til å motvirke eventuell korrupsjon. Såfremt en person er fødselsregistrert, skal vedkommende ikke ha særskilte vanskeligheter med å skaffe reise- eller identitetsdokumenter.

6.1 Falske dokumenter

Dokumenter kan forfalskes på ulike måter. Det kan være dokumenter som i sin helhet er falske eller reproduisert, eller (ekte) in-blanco dokumenter som er falskt utstedt. Falske dokumenter kan også være teknisk ekte dokumenter korrekt utstedt av riktig myndighet, men som inneholder uriktige opplysninger eller som er utstedt på grunnlag av falske underlagsdokumenter. Landinfo har liten konkret kjennskap til omfanget av falske serbiske dokumenter. I utgangspunktet er etablering av elektroniske registre, maskinlesbare ID-kort og biometri faktorer som bidrar til å styrke og ivareta dokumentsikkerheten.

Organisert kriminalitet knyttet til ulike former for smugling av for eksempel sigaretter, narkotika og mennesker, tilsier imidlertid at det finnes miljøer som både kan ha interesse av å produsere falske dokumenter og av å bruke dem. Landinfo gjenfinner svært få og i hovedsak eldre oppslag om offentlige tjenestepersoner mistenkt for utstedelse av falske ID- eller underlagsdokumenter.

Skriftlige kilder

- A' Mula, Shega (2009, 22. september). Serbian Passport Distribution in Kosovo to Stop. *Balkan Insight*. Tilgjengelig fra <https://balkaninsight.com/2009/09/22/serbian-passport-distribution-in-kosovo-to-stop/> [lastet ned 13. november 2024].
- Andric, Milica & Bailey, Faith (2017, 13. juli). Documentet yet "invalid": Kosovo Serbs barred from traveling with their Serbian documents. *Prishtina Insight*. Tilgjengelig fra <https://prishtinainsight.com/documented-yet-invalid-mag/> [lastet ned 13. november 2024].
- Barlovac, Bojana (2009, 21. september). Kosovo Serbs Learn Passport Criteria. *Balkan Insight*. Tilgjengelig fra <https://balkaninsight.com/2009/09/21/kosovo-serbs-learn-passport-criteria/> [lastet ned 13. november 2024].
- Det europeiske råd (2024, 22. juli). *Council decides to remove visa requirement for holders of Serbian passports issued by Serbian Coordination Directorate*. Brussel: European Council. Tilgjengelig fra <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/07/22/council-decides-to-remove-visa-requirement-for-holders-of-serbian-passports-issued-by-serbian-coordination-directorate/> [lastet ned 13. november 2024].
- ESI, dvs. European Stability Initiativ (2009, 19. november). *Isolating Kosovo? Kosovo vs Afghanistan* 5:22. Berlin: ESI. Tilgjengelig fra <https://www.esiweb.org/sites/default/files/reports/pdf/isolate%20kosovo%2019%20nov%202009%20final%20final%20final.pdf> [lastet ned 13. november 2024].
- EU-kommisjonen (2009a, 19. november). *Assessment by the European Commission on the fulfilment of the open benchmarks by Montenegro and Serbia in the framework of the Commission Proposal for a Council Regulation amending Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement*. Brussel: EU Commission. Tilgjengelig fra <http://www.esiweb.org/pdf/White%20List%20Project%20Paper%20-%20Commission%20assessment%20Montenegro%20and%20Serbia%20-%2019%20November%202009.pdf> [lastet ned 13. november 2024].
- EU-kommisjonen (2009b, 14. oktober). *Serbia 2009 progress repor*. Brussel: EU Commission. Tilgjengelig fra https://europa.rs/upload/documents/key_documents/2009/sr_rapport_2009_en.pdf [lastet ned 13. november 2024].
- EU-kommisjonen (2009c, 30. november). *Visa free travel for citizens of the former Yugoslav Republic of Macedonia, Montenegro and Serbia before Christmas*. Brussel: European Commission. Tilgjengelig fra https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_09_1852 [lastet ned 13. november 2024].
- eUprava.gov.rs (u.å.). *еИзвод из матичних књига (eExtract from registers)*. Beograd: Ministry of State Administration and Local Self-Government. Tilgjengelig fra <https://euprava.gov.rs/usluge/7353> [lastet ned 13. november 2024].
- FNs generalsekretær (2017, 24. juli). *Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo*. New York: UN. Tilgjengelig fra <https://unmik.unmissions.org/sites/default/files/s-2017-640.pdf> [lastet ned 13. november 2024].

FoNet (2008, 7. august). New Serbian passports issued. B92. Tilgjengelig fra https://www.b92.net/o/eng/news/society?yyyy=2008&mm=08&dd=07&nav_id=52519 [lastet ned 13. november 2024].

Instruction for the Procedure of Determining the Fulfilment of Prescribed Conditions for Issuance of Passports to Persons from the Territory of the Autonomous Province of Kosovo and Metohija (2009). *O postupku utvrđivanja ispunjenosti prooishanih uslova za izdavanje pasoša za lica sa područja atonomne pokrajine Kosovo i Metohija*. Tilgjengelig fra https://www.praxis.org.rs/images/praxis_downloads/Uredba%20o%20pasosima%20za%20IRL.pdf [lastet ned 13. november 2024].

Jovanović, Mihailo (u.å.). *The Era of Electronic State*. Beograd: Serbia National Review. Tilgjengelig fra <https://www.nacionalnarevija.com/en/tekstovi/Br%2027/Posta.html> [lastet ned 13. november 2024].

Jovanovic, Verka (2017, 14. juli). The (Il)legality of Serbian Documents in Kosovo. *Prishtina Insight*. Tilgjengelig fra <https://prishtinainsight.com/illegality-serbian-documents-kosovo/> [lastet ned 13. november 2024].

KoSSev, dvs. Kosovo Server portal (2022, 1. september). Asenijevic: IDs for Serbian citizens in Kosovo not valid at Djeneral Jankovic crossing. KoSSev. Tilgjengelig fra <https://kossev.info/arsenijevic-ids-for-serbian-citizens-in-kosovo-not-valid-at-djeneral-jankovic-crossing/> [lastet ned 13. november 2024].

Law on citizenship of the Republic of Serbia (2004). *ZAKON O DRŽAVLJANSTVU REPUBLIKE SRBIJE* [Law on citizenship of the Republic of Serbia No. 135/04 av 2004 med endringer 90/07 av 2007 og 24/18 av 2018]. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/pdfid/4b56d0542.pdf> [lastet ned 13. november 2024].

Law on identity card (2006). *ЗАКОН о личној карти* [ID-kort loven av no. 62/06 med endringer av 2011 no. 36/11 og av 2021 no 53/21]. Tilgjengelig fra http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2020_12/EN_012_2020_001.htm Denne engelske oversettelsen har ikke med endringene i loven av 2021 Her serbisk versjon: https://www.paragraf.rs/propisi_download/zakon_o_licnoj_karti.pdf [lastet ned 13. november 2024].

Law on official record books (2009). *Zakon o matičnim knjigama* ("Sl. glasnik RS", br. 20/2009, 145/2014 i 47/2018). Tilgjengelig fra https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_maticnim_knjigama.html [lastet ned 13. november 2024].

Law on travel documents (2007). *Travel Documents Act No. 90/2007 med endringene 116/2008, 104/2009, 76/2010 og 62/2014*. Tilgjengelig fra http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2018_06/t06_0082.htm [lastet ned 13. november 2024].

Ministry of Interior Serbia (u.å.). *Biometrijska lična karta*. Belgrade: Ministry of Interior Serbia. Tilgjengelig fra http://www.mup.gov.rs/wps/portal/en/search/Results!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8zi_S19zQzdDYy83X18nQwczyNLVz9TI0MXA31w8EKDHAARwP9KPz6vQgpALrAqMjX2TddP6ogsSRDNzMvLV8_Iii1uDSnpBhofRSqARbunq4gA9y93N39jPx9jaEK8LiwIDeiyict2BMAdR8yIA!!/?urile=wcm:path:/public_latin/Pocetna/Gradjani/Dokumenti%20gradjan_a/Licna%20karta/Licna%20karta [lastet ned 13. november 2024].

PaperToTravel (u.å.). *Federal Republic of Yugoslavia: Passport (2001-2022)*. Tilgjengelig fra <https://www.papertotravel.com/MP-49> [lastet ned 13. november 2024].

- Praxis (2024, 13. februar). *Overview of obstacles to exercising the right to registration in birth registry books, acquisition of citizenship and registration of permanent residence in 2023*. Beograd: Praxis. Tilgjengelig fra <https://www.praxis.org.rs/index.php/en/reports-documents/praxis-reports/item/1787-overview-of-obstacles-to-exercising-the-right-to-registration-in-birth-registry-books-acquisition-of-citizenship-and-registration-of-permanent-residence-in-2023> [lastet ned 13. november 2024].
- Praxis (u.å.). *What is Praxis?* Beograd: Praxis. Tilgjengelig fra <https://www.praxis.org.rs/index.php/en/about-us/what-is-praxis> [lastet ned 13. november 2024].
- Praxis; Regional Centre for Minorities & CEKOR og CHRIS (2011, februar). *Information submitted to the committee on the elimination of racial discrimination*. Beograd: Praxis, Regional Centre for Minorities, CEKOR & CHRIS Tilgjengelig fra https://www2.ohchr.org/english/bodies/cerd/docs/ngos/Praxis_RegionalCentreforMinorities_CEKOR_CHRIS.pdf [lastet ned 13. november 2024].
- Prishtina Insight (2016, 15. april). Kosovo bans usage of Serbian parallel ID cards. *Prishtina Insight*. Tilgjengelig fra <https://prishtinainsight.com/kosovo-bans-usage-serbian-parallel-id-cards/> [lastet ned 13. november 2024].
- Rava, Nenad (2013, januar). *Country Report: Serbia*. Firenze: European University Institute. Tilgjengelig fra https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/19634/RSCAS_EUDO_CIT_2013_9.pdf?sequence=3&isAllowed=y [lastet ned 13. november 2024].
- SELDI, dvs Southeast European Leadership for Development and Integrity (2024). *Corruption Assessment Report on Serbia 2023* Skopje SELDI. Tilgjengelig fra https://centarsavremenepolitike.rs/wp-content/uploads/2020/07/CAR-2023-ENG.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR3KAJjLOjyzOmitnA5uExKk_uMHLot8UheiYJcRDfgBA38sLKTSvABpg2U_aem_AdAVEdO0397thB2JjsMiR_o5krMQBVeP03IUzQAYfVzTmBp2FHZXBQTcOJPfkm4miKdCmF9i0yygKvdvhK9kxv1g [lastet ned 13. november 2024].
- Serbias ambassade i Washington (u.å.). *Travel Documents*. Washington: Embassy of the Republic of Serbia Washington. Tilgjengelig fra http://www.washington.mfa.gov.rs/consularservicetext.php?subaction=showfull&id=1348565383&ucat=17&template=Headlines&#disqus_thread [lastet ned 13. november 2024].
- Serbias utenriksdepartement (u.å.). *Travel Documents*. Beograd: Republic of Serbia Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <https://www.mfa.rs/en/citizens/services/travel-documents> [lastet ned 13. november 2024].
- Tanjung (2018, 21. mars). "Albanians have been after Serbian passports since 1999". *B92*. Tilgjengelig fra https://www.b92.net/eng/news/politics.php?yyyy=2018&mm=05&dd=21&nav_id=104201 [lastet ned 13. november 2024].
- The Office for Information Technologies and eGovernment (u.å.-a). *Baby, Welcome to the World*. Beograd: The Office for Information Technologies and eGovernment. Tilgjengelig fra <https://www.ite.gov.rs/tekst/en/15/baby-welcome-to-the-world.php> [lastet ned 13. november 2024].
- The Office for Information Technologies and eGovernment (u.å.-b). *eUprava Portal Building digital society*. Beograd: The Office for Information Technologies and eGovernment. Tilgjengelig fra <https://www.ite.gov.rs/tekst/en/12/euprava->

<portal.php#:~:text=The%20eGovernment%20Portal%20of%20the..euprava.gov.rs>. [lastet ned 13. november 2024].

Transparency International (2024). *Corruption Perception Index 2023: Serbia*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index/srb> [lastet ned 13. november 2024].

U.S. Department of State, Bureau of Consular Affairs (u.å.). *Serbia Reciprocity Schedule*. Washington: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/Visa-Reciprocity-and-Civil-Documents-by-Country/Serbia.html> [lastet ned 13. november 2024].

Wikipedia (2024a, sist endret 5. november). *Serbian passport*. Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Serbian_passport.

Wikipedia (2024b, sist endret 6. november). *Unique Master Citizen Number*. Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Unique_Master_Citizen_Number.

Woldenberg, Stephanie (2013, 11. november). *Access to Civil Documentation and Registration in South Eastern Europe: Progress and Remaining Challenges since the 2011 Zagreb Declaration, UN High Commissioner for Refugees (UNHCR)*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/reference/confdoc/unhcr/2013/en/65363> [lastet ned 13. november 2024].

Muntlige kilder

Innenriksdepartementet i Kosovo. Møte i Pristina april 2023.

Praxis. E-poster 3. juni 2011 og 31. mars 2023.

Serbias ambassade i Oslo. E-poster 1. mars 2018 og 14. oktober 2024.